

Derya Sazak
dsazak@milliyet.com.tr

SADUN AREN

Sosyalizme adanmış bir yaşam daha son buldu. Anı kitabının kapağındaki güler yüzlü haliyle Prof. Sadun Aren, kendi deyimiyle "Puslu Camın Ardından" baktığı insanlar adına, "eşitlik, özgürlük, barış" gibi kavramlarla ifadesini bulan mücadele dolu yıllardan sonra bu dünyadan göçtü.

Mülkiye'den sonra ODTÜ'de "iktisat hocalığı" döneminde düşünceleriyle sol hareketi etkileyen isimlerden biri olan Sadun Aren, 1951 Tevkifatı sırasındaki "TKP serüveni"nden sonra Mehmet Ali Aybar'ın çağrısıyla TİP'e katıldı ve 1965 seçimlerinde İstanbul'dan Meclis'e girdi.

Türkiye İşçi Partisi'nin o dönemdeki etkisini şöyle anlatır Prof. Aren:

"TİP öteki partileri kendi konumlarını düşünmeye sevk etti. Çünkü biz açıkça "toplumcu" diyorduk. O zaman sosyalist tabiri kullanılmıyordu! O zaman öteki partiler "Peki biz neyiz?" demek zorunda kaldılar. Mesela CHP'nin ortanın solu demesinde bunun etkisi vardır.

Silahlı mücadelenin en büyük dayanağı, demokratik mücadelenin hiçbir işe yaramadığıdır. Demokratik mücadelenin bir işe yaradığını gösterirseniz onların dayanağı kalmaz. Yani TİP'in böyle bir etkisi olmuş ve bu sonra Süleyman Demirel tarafından da teslim edilmiştir. TİP partilerin kendilerine çekidüzen vermelerine sebep olmuş, hem de seviyeyi yükseltmiştir. TİP, gelmiş geçmiştir ama arkasında bir iz bırakmıştır."

1960-70'lerin ilerici sol akımları giderek "düzen" için tehdit olarak görüldüğü için 12 Mart muhtırasının ardından TİP de kapatıldı. Cezaevine gönderilen aydınlar arasında Sadun Aren de bulunuyordu.

İki yıl süren tutukluluk dönemi ardından Prof. Aren DİSK'te görev aldı. 12 Eylül 1980 darbesinde bu defa DİSK davasından tutuklandı.

Sadun Hoca ve eşi Munise Hanım'la, DİSK'in iki yıl önce Bolu'da, "solda yeni partileşme" arayışı üzerine düzenlediği toplantıda görüşmüş ve sohbet etmiştik.

Prof. Aren, Sovyetler dağıldıktan sonra "tek kutuplu" dünyada solun geleceği konusunda şöyle düşünüyordu:

"Biz şimdi sosyalizme yeni bir yol bulmak için düşünüyoruz. O yol özgürlükçü demokratik bir yol olabilir. Özgürlükçü, eşitlikçi, herkesin kendi kaderini tayin ettiği barışçı bir toplum da ancak ileride olabilir.

Önümüzdeki dünyada kapitalizmin tek hâkim sistem olacağı düşünülmemeli.

Sosyalizmi sınıfsız, sömürsüz, özgürlükçü, eşitlikçi, barışçı bir toplum düzeni olarak tanımlıyoruz. Bu tanımın başka ve çağdaş bir biçimi, insanların kendi kaderlerini tayinde, yaşamlarını biçimlendirmede yine kendilerinin özgür olmalarıdır. Sosyalizm budur."

Sadun Aren'i bu düşünceler ışığında saygıyla anacağız.